

Bylo usnesení přijato v souladu s církevním zřízením? Otázky nad právní a formální procedurou schválení usnesení

Jakub Drápal

Synod ČCE v květnu 2023 přijal usnesení, dle kterého „souhlasí s možností požehnání svazků osob stejného pohlaví, pokud o to požádají“. Návrh byl podán tzv. na místě z rozpravy poslankyní synodu a jednalo se s ním jako s běžným návrhem z rozpravy. Byl tedy prodiskutován vybranými komisemi synodu a na jeho plénu. Následně byl schválen 47 synodály z 60 (78% většinou).

Po synodu byla synodní rada upozorněna, že mohlo dojít k porušení Církevního zřízení. Konkrétně bylo namítáno porušení ustanovení vyžadující speciální proceduru projednání návrhů, které se týkají **učení církve** ([§ 28 odst. 6 písm. b](#)); tyto musí být předem zaslány k vyjádření všem staršovstvům a konventům, což nebylo. Na synodu na toto ustanovení nikdo neupozornil. Pokud se tedy diskutované usnesení skutečně týkalo učení církve, bylo porušeno Církevní zřízení.

Učení ČCE je dle řádů vyjádřené v konfesích, na které odkazuje preambule k církevnímu zřízení (Článek 2, odst. 2 Řádu pastýřské služby). Odkazované konfese se přitom jasně vyjadřují k tomu, kdo tvoří manželství. Bratrská konfese uvádí, že stav manželský „jest dvou osob rozdílného pohlaví, muže a ženy“ ([Devatenáctý artikul, bod 6](#)), a dle Druhého vyznání helvétského je cíl manželství, „aby muž a žena k sobě navzájem nerozlučně lnuli“ ([Článek 29, bod 2](#)). Jiné partnerské svazky vyznání neznají. Otázky manželství jsou tedy součástí konfesí a tedy učení ČCE.

Myšlenky vyjádřené v konfesích pak odpovídají křesťanskému a Ježíšovu učení, jak je shrnuje např. dokument „Problematika homosexuálních svazků“ z roku 2006: „Je-li manželství pojímáno v soulase s pojetím Ježíšovým a křesťanským“, pak se partnerství mezi lidmi stejné sexuální orientace „nemůže podobat“ manželství. Právě „dvojpohlavnost je základním vybavením, která člověku onen jedinečný vztah umožňuje“ ([str. 32 a 33](#)). Existuje-li jasně vyjádřené Ježíšovo a křesťanské pojetí určité skutečnosti, pak je tato skutečnost pravděpodobně učením církve.

Po právně-formální i teologické stránce je tedy podoba manželství otázkou učení ČCE. Lze namítnout, že usnesení se manželstvím přece nezabývalo, týkalo se jen žehnání. Na tuto formalistickou námitku lze odpovědět tím, že jeden z hlavních prvků svatebního shromáždění je právě požehnání sňatku, ba dokonce se v Agendě ČCE požehnání sňatku až ztotožňuje se svatebním shromážděním. Umožnění žehnání stejnopohlavních svazků tak v situaci, kdy bylo, je a bude toto žehnání realizováno stejným způsobem jako žehnání manželství, naznačuje, že se poskytuje stejné požehnání stejnopohlavním i různopohlavním svazkům, čímž se tyto svazky pravděpodobně staví na roveň. Pokud i nyní někdo není přesvědčený, ať se zamyslí nad tím, jak by faráři postupovali, pokud by stát uzákonil manželství pro stejnopohlavní páry; mnozí by toto usnesení brali jako podklad pro uzavírání a žehnání manželství stejnopohlavních párů. Proto se toto usnesení týká podstaty manželství, a tedy učení církve.

Synodní rada tuto argumentaci nepřijala a rozhodla se usnesení vyhlásit, i když bylo představitelných několik (byť nestandardních) možností, jak postupovat jinak. Argumentovala přitom tím, že podle jejího názoru se dané usnesení učení církve netýká, a že i když se nad tím objevily pochybnosti, je to právě znovu jen synod, který se s nimi může vypořádat. Argument, že se nejedná o učení církve, není vzhledem k znění řádů přesvědčivý, zejména pokud i ve světském právu platí princip, že v pochybnostech se má postupovat ve prospěch uplatnění práv (v tomto případě se k návrhu usnesení vyjádřit). Zvolený postup není šťastný ani proto, že o porušení řádů by měl rozhodnout orgán, který je měl porušit. Na procesní práva se přitom má dbát zásadní důraz i proto, že v ČCE neexistuje orgán typu Ústavního soudu, na který by bylo možné se obrátit, pokud bylo porušeno Církevní zřízení.

Je na dalším zasedání synodu, aby se s touto procedurálně-právní námitkou vyrovnal. Bouřlivá vlna reakcí na usnesení z celé církve, nesrovnatelná s ničím obdobným v posledních desetiletích, ukázala, jak živé a sporné je dané téma mezi církevní veřejností. To je další doklad toho, že předepsaná procedura měla být naplněna, aby bylo umožněno vést diskuzi napříč celou církví před hlasováním o návrhu usnesení.